

БЕЗБЕДНОСНА ПРЕПОРУКА бр. 01/2017

Предмет: Модели пловидбе, најмањи број чланова посаде за безбедну пловидбу

Применом Правилника о најмањем броју чланова посаде за безбедну пловидбу („Сл. Гласник РС“, бр. 28/2015) које морају имати бродови и друга пловила трговачке морнарице, применом у пракси уочене су одређене нелогичности и супротности са Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Сл. Гласник РС“, бр. 73/2010, 121/2012, 18/2015, 96/2015). Правилником је прописано да брод мора имати посаду која по броју, саставу и звањима омогућава безбедну пловидбу. Заповедник брода и остали чланови посаде могу бити укrcани на основу стечених звања у одређеном својству.

Начин функционисања пловидбе и експлоатације бродова и других пловила које морају да имају посаду, регулисан је моделима пловидбе: А1, А2 и Б.

На пример за теретни брод дужине $L \leq 70\text{м}$ (самоходни теретњак), најмањи број чланова посаде за безбедну пловидбу у моделу А1 и А2 износи два члана у својству заповедника и морнара односно заповедника и официра палубе, изузетно ако брод нема опрему прописану из чл. 12, став 1, (брод са централним даљинским управљањем), морнара замењује члан посаде са звањем машиниста или машиновођа у зависности од снаге бродских погонских машина, чл.18, став 2 Правилника.

У вези претходно наведеног, треба напоменути да машиниста или машиновођа не владају морнарским вештинама за руковање покретном и непокретном палубном и другом опремом. Маневар брода подразумева узимање и других пловних јединица, затим различите врсте радњи са ужадима (привезивање, повезивање, извезивање и сл.), маневар уласка у преводницу и друге оперативне радње у редовним и ванредним ситуацијама.

У моделу пловидбе А1 и А2, након завршетка пловидбе (сидрење, извезивање уз обалу и сл.), сваки члан посаде има право на непрекидан одмор од осам сати изван периода пловидбе. За време обавезног одмора члан посаде не обавља никакве дужности, укључујући стражу или приправност, што је у складу са чланом 8, Правилника.

На основу чл. 50, Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Сл. Гласник РС“, бр. 73/2010, 121/2012, 18/2015, 96/2015), пловило са посадом које стоји (усидрен, извезан уз обалу и сл), мора непрекидно да има стражу. Састав бродске страже мора бити у свако време довољан и мора да одговара посебним околностима и условима у којима се врши стража (време, водостај, видљивост, густина саобраћаја и сл.).

Имајући у виду претходно наведено, може се уочити да након обављања својих прописаних дужности (сваки члан посаде је ангажован на својим прописаним радним задацима у току пловидбе) у периоду навигације – непрекидне пловидбе у моделу А1 и А2, чланови посаде имају законску обавезу непрекидног одмора у трајању од осам сати, те се може уочити несклад између чл.14 и чл.8 Правилника о најмањем броју чланова посаде за безбедну пловидбу и члана 50. (обавеза бродске страже у стајању) Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама.

Препорука

Да би се испоштовале законске обавезе из претходно наведених чланова закона и правилника, неопходно је да након завршене пловидбе обавезну стражу на броду држи одморан члан посаде, са звањем морнара или вођа палубе. Из наведеног се види да на броду треба да буду укrcана два морнара у моделу пловидбе А1 и А2 (осим за

бродове дужине $L > 86\text{м}$), у циљу опште безбедности брода за време пловидбе и стајања.

Узимајући у обзир старост бродова уписаних у Уписник бродова унутрашње пловидбе трговачке морнарице (главни погонски мотори, пратећа опрема машинског комплекса), техничко експлоатационе карактеристике и хидрометеоролошке услове. Било би сврсисходно да у моделу пловидбе А1 и А2 за: теретне бродове, потискиване саставе, бочне саставе, путничке бродове и техничке пловне објекте, најмањи број чланова посаде за безбедну пловидбу чине укључена лица са звањем вођа палубе и машиниста или машиновођа.

Препорука, да се најмањи број чланова посаде увећа за једно стручно лице у звању вођа палубе, темељи се на дугогодишњем позитивном искуству у пракси. Вођа палубе својим практичним и стручним знањем, организује рад и задужења морнара у току пловидбе, маневра и стајања. Претходно наведено је веома изражено код потискиваних састава са већим бројем пловних јединица – потисница и бродова веће дужине преко свега.

Пловидба у моделу пловидбе Б – стална пловидба (24 сата), према Правилнику прописан је један машиниста односно машиновођа. Према садашњем стању флоте, бродских погонских машина(година производње, тип мотора, број сати рада, техничко стање и режим рада) и пратеће опреме у машинском комплексу, исти захтевају сталну контролу, опслуживање и превенцију хаварија у машинском простору. У току пловидбе обављају се одређени технички радови у току редовног одржавања, где због сложености послова захтева присуство двоје машиниста, тежина и габарити делова (опреме). Све наведене радње изводе се у току пловидбе, како би се избегли велики трошкови стајања теретних самоходних бродова, нарочито великих потискиваних бродских састава.

Све ово указује на потребу да у моделу пловидбе Б, машински комплекс опслужују два члана посаде машинског звања.

Техничка пловна средства која су намењена за одређене врсте хидрографевинских радова, вађење и добаву шљунка и песка, као грађевинског материјала или експлоатацију природних рудишта, те као такви заслужују посебну пажњу.

Према тренутној ситуацији на унутрашњим пловним путевима, на позајмиштима су ангажовани пловни багери и пловни елеватори за претовар материјала.

Према типу багери који су у експлоатацији могу бити: несамоходни ведричари, несамоходни пумпни багери рефулери, самоходни рефулерни са сопственим товарним простором – самоистоварни.

Наведена техничка пловна средства према својим главним димезијама, инсталисаној снази погонских мотора, односно радних машина и генератора, специфичне опреме, стабилитета и хидрометеоролошких услова у којима раде. Према својим карактеристикама и технологијом рада, захтевају одређени број чланова посаде са прописаним звањима.

На основу свега наведеног указује на сврсисходност у циљу безбедности пловидбе и експлоатације, да се најмањи број чланова посаде код техничких пловних објеката увећа и то:

- 1) технички пловни објект са сопственим погонским уређајем са централним или без централног даљинског управљања у једној радној смени у трајању до 12 сати, за једног вођу палубе.
- 2) технички пловни објект без сопственог погонског уређаја у једној радној смени у трајању до 12 сати, за једног машинисту/машиновођу и једног вођу палубе.